

§ 6. Pravi član more postati vsak ljudski ali meščanski učitelj, vsaka učiteljica in učiteljska soproga.

§ 7. Podporni član more postati vsak prijatelj učiteljstva, ki društvo kakorkoli podpira.

§ 8. Častnim članom izvoli občni zbor take osebe, ki so si pridobile posebnih zaslug za društvo.

V. Dolžnosti pravih članov.

§ 9. Vsak pravi član plača pri vstopu v društvo 5 K vstopnine v rezervni zaklad, v podporni zaklad pa: do izpolnjenega 30. leta starosti 12 K, do 40. leta 15 K, do 50. leta 18 K in do 60. leta 20 K na leto. Poleg tega še meseca januarja vsakega leta 2 K v rezervni zaklad.

Letnina se sme plačevati tudi polletno, četrtletno ali mesečno in se plačuje naprej. Kdor izostane z letnino za tri mesece, se opominja, in če v enem mesecu ne poravnava zastankov, nima pravice do podpore.

§ 10. Vsak član plačuje tisto letnino do smrti, ki jo je začel plačevati pri vstopu v društvo.

VI. Pravice pravih članov.

§ 11. Vsak pravi član ima poleg aktivne in pasivne volilne pravice v odbor tudi pravico ob dokazani bolezni do bolniške podpore, ki se izplačuje iz podpornega zaklada, če je bil vsaj eno leto član.

Bolniška podpora znaša praviloma 2 K na dan, ki se pa sme — upoštevaje društveno gnotno stanje — v izrednih slučajih povišati na 3 K in največ na 4 K na dan.

Izredni slučajji so pogosti smrtni slučajji v družini ali če zbolí v kratkem času več družinskih udov.

§ 12. Bolniško podporo v polnem obsegu prejema pravi član najdlje šest mesecev, nadaljnjih šest mesecev pa le polovično podporo. Po preteku tega časa preneha redna bolniška podpora.

§ 13. Če zbolí član v teku osmih tednov iznova, je smatrati to bolezen nadaljevanje prejšnje bolezni.

§ 14. Člani, ki so prejeli bolniško podporo eno leto, imajo pravico do nove podpore šele po preteku enega leta od dne zadnje izplačane podpore.

§ 15. Podpora prejema le tisti član, ki traja njega bolezen najmanj en teden in če se izkaže z zdravniškim izpričevalom.

Če se dokaže zloraba bolniške podpore, jo sme odbor takoj ustaviti, dotičnika pa izključiti iz društva.

Od učiteljskih sprog sme odbor zahtevati poleg zdravniškega izpričevala tudi potrdilo od društvenega zaupnika dotičnega okraja.

§ 16. V dokazanih slučajih sme izplačati odbor bolniško podporo tudi brez zdravniškega izpričevala in le na potrdilo okrajnega zaupnika.

§ 17. Učiteljske soproge in učiteljice, ki so na porodu, imajo pravico do 14 dnevne podpore, če so pri društvu vsaj že eno leto.

Za bolezni, ki nastanejo zaradi poroda, se plačuje enaka podpora kakor za druge bolezni.

§ 18. Bolniška podpora se izplačuje vsak teden naknadno proti bolniškemu izkazu (potrdilu).

§ 19. Če zmanjka v podporni zalogi denarja, se smejo uporabiti obresti, oziroma tudi dvestretjini glavnice rezervnega zaklada. Ta del uporabljene glavnice rezervnega zaklada se mora pa v enem ali več letih pokriti s povišano letnino.

VII. Društveno vodstvo.

§ 20. Društveno vodstvo oskrbuje:

- odbor, ki ga izvoli občni zbor;
- odborovi zaupniki. Odborove zaupnike imenuje odbor.

§ 21. Odbor obstoji iz predsednika, njegovega namestnika, tajnika, blagajnika, enega odbornika in dveh namestnikov.

Zaupniki dajo odboru potrebna pojasnila glede prsilcev za bolniško podporo.

§ 22. Občni zbor voli predsednika, štiri odbornike in dva namestnika za dobo treh let z nadpolovično večino glasov.

§ 23. Odbor izvoli iz svoje srede podpredsednika, tajnika in blagajnika.

§ 24. Občni zbor voli tudi tri pregledovalce računov, ki imajo nalog, pregledovati

društvene račune in knjige pred občnim zborom ali kadar se jim zdi potrebno ter morajo o tem poročati občenemu zboru.

§ 25. Društveni predsednik, oziroma podpredsednik zastopa društvo nazunaj, nakazuje vsa plačila, vodi vsa zbiranja ter podpisuje s tajnikom in, če se tiče denarja, z blagajnikom vse društvene spise, upnice in naznanila.

§ 22. Tajnik opravlja vsa pisemska opravila ter podpisuje s predsednikom društvene spise.

§ 23. Blagajnik prejema vsa vplačevanja, izplačuje od predsednika nakazana plačila in hrani blagajniške knjige.

§ 24. Odborovi sklepi so veljavni, če sta poleg načelnika prisotna vsaj še dva člana odbora.

§ 25. Odbor sprejema člane. Če kdo ni bil sprejet v društvo, odboru ni treba navajati razlogov, pač pa sme dotičnik zahtevati, da se njegova prošnja predloži občenemu zboru.

VIII. Občni zbor.

§ 26. 1. Občni zbor je vsako 3. leto takrat in tamkaj, kjer se vrši glavna skupščina „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Zborovati sme na Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in na Koroškem. Odbor skliče občni zbor in sestavi dnevni red. Sklepi, če so, ako je zastopana ena tretjina društvenikov osebno ali pa po pooblastilih. Vsak navzoči društvenik sme imeti tri pooblastila. Ako ni sklepčen občni zbor, se skliče čez pol ure drugi, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih in po pooblastilih zastopanih društvenikov. Občni zbor sklepa z relativno večino glasov; kadar je enoliko glasov, odloči predsednik. Predsednik se voli z listki, način volitve drugih odbornikov odločuje občni zbor od slučaja do slučaja. Ako se pri dveh volitvah ne dožene nadpolovične večine, pride do ožje volitve; kadar je enoliko glasov, odloči žreb.

2. Izredni občni zbori se sklicujejo:

- Kolikorkrat se zdi potrebno odboru ali pa pregledovalcem računov;
- ako ena tretjina društvenikov to zahteva in naznani odboru predmet, ki se naj o njem razpravlja v izrednem občnem zboru.
- Redni predmeti, ki jih more imeti vsak občni zbor, so:

 - poročila;
 - sklepanje o onih društvenih zadevah, ki so na dnevnem redu;
 - sklepanje o pritožbah izključenih društvenikov ali onih učiteljev in njihovih žen in učiteljic, ki se jim je odrekel pristop;
 - volitev odbora in pregledovalcev računov;
 - predelanje pravil in razpust društva.

IX. Društveni prepiri.

§ 27. Prepiri o društvenih zadevah med društveniki razsodijo sodniki. Vsaka stranka voli dva zastopnika izmed društvenikov in ti volijo petega načelnikom.

X. Razdruženje.

§ 28. 1. Ako se dozna, da društvo ne more dalje obstati, se skliče le v ta namen izredni občni zbor, ki mora biti na njem navzoča vsaj polovica društvenikov; od teh morata glasovati dve tretjini za razpust društva.

2. Ako se po dvakratnem sklicanju ne udeleži izrednega občnega zbora polovica društvenikov, se sklepa pri vsakem številu navzočih društvenikov z dvestretjinsko večino.

§ 29. Ako preneha društvo prostovoljno ali če ga razpusti pristojna oblast, dobi društveno imetje „Jubilejska samopomoč“.

§ 30. Društveni jezik je slovenski in na pečatu je naslov: Učiteljska bolniška blagajna v Ljubljani.

XI. Prehodne določbe.

§ 31. Društvo začne poslovati, kadar se zglašijo najmanj deset članov, ki jih sprejme osnovalni odbor.

* * *

Z Učiteljsko bolniško blagajno stopa naša stanovska gospodarska organizacija zopet za korak naprej. Žalostne razmere, ki živimo o njih, nas silijo, da se oklenemo samopomoči in vzajemne podpore. Okrajna učiteljska društva prosimo, da se na svojih zbiranjih ali pa v odborovih

sejajh posvetujejo o načrtu pravi Učiteljske bolniške blagajne. Eventualne izpremembe, oziroma nasveti naj se pošljejo najkasneje do 15. maja tovarišu Jakobu Dimniku v Ljubljano. Ker več glav več ve in več oči več vidi, bodo tudi nasveti posameznikov dobro došli.

Osovalni odbor:

Jakob Dimnik, Anton Gnus, Ignacij Križman.

Spoznavaj se sam!

V 11. številu svojega lista smo omenili, da je izšla knjižica z naslovom „Slovenskemu narodu! — Spoznavaj se sam! — V knjižici so objavljeni članki iz „Nove Dobe“, ki so bili že l. 1905. objavljeni v „Domovini“.

Rekli smo, da se na knjižico še povrnemo, ker se nam zdi nje vsebina tako važna in aktualna, da je ne moremo molče prezreti. Ta knjižica nam kaže vso našo mizerijo na šolskem polju, kaže pred vsem, da so v tem oziru tudi na Kranjskem — tudi kar se tiče ljudskega šolstva — naravnost škandalozne razmere.

Toda pogledjmo, kaj piše avtor o našem

srednjem šolstvu:

Srednje šole, t. j. gimnazije in realke nimamo slovenske nobene; edini narod na Avstrijskem smo, ki preseza število eden in pol milijona, a nima niti ene srednje šole v svojem jeziku. Da se krivičnost tega našega položaja še bolj razvidi, naj navedem nekaj števil:

Po zadnjem ljudskem štetju l. 1900. so našli na Avstrijskem 9.168.000 Nemcev, 5.960.000 Čehov, 1.193.000 Slovencev, 727.000 Lahov, 711.000 Hrvatov in Srbov. Srednjih šol pa je bilo na Avstrijskem in sicer leto poprej, to je l. 1899, 298, in sicer: 201 gimnazij in realnih gimnazij ter 97 realk; od teh je bilo 108 gimnazij in 61 realk nemških, 47 gimnazij in 26 realk čeških, 4 gimnazije in 3 realke laške, 4 gimnazije in 1 realka hrvatska, toda slovenske niti ene, ne gimnazije ne realke.

Da slovensko ljudstvo razvidi, kako med Nemci, Čehi, Italijani in Hrvati raste potreba po višji naobrazbi, in kako se vzporedno s tem množe srednje šole, naj navedem najnovše statistično poročilo iz leta 1906/7. Po tem poročilu obstaja 244 gimnazij in realnih gimnazij, realk 131, in sicer 121 gimn. in 43 realk nemških, 52 gimn. in 41 realk čeških, italijanske so 4 realke in 6 gimn. in hrvaških je 5 gimn. in 1 realka. To je velikanski napredek v 7 letih! Slovenci pa kakor da bi bili prikovani na eno torišče! Naše šolstvo se ne gane za korak naprej, marveč postaja kakor slovensko šolstvo še skoro slabše.

Učiteljska.

Učiteljska se nahajajo v Mariboru in Celovcu z nemškim učnim jezikom, v Ljubljani, v Kopru in v Gorici z nemško-slovenskim učnim jezikom; a tudi na teh je, kolikor so meni znane razmere, uredba takšna, da se tudi ta tri učiteljska smejo imenovati nemška, zakaj slovenščini je prostor odkazan takorekoč za vrati. In resnica ostane, da se učitelji, ki imajo vzgojevati slovensko dečo, po vsem Slovenskem vzgajajo nemški! — In mnogo predmetov, ki jih morajo potem po ljudskih šolah učiti slovenski, se sami slovenski nikdar niti učili niso! — Ali si je možno izmisliti še bolj neumno uredbo učiteljske? — Kakšne pa morajo biti posledice temu?

O tem sedaj ne bomo razpravljali. — Le-to rečemo: žalostno je za Slovence, da je tako, a še žalostnejše in nevarnejše za naš narodni obstanek je to, da slovensko razumništvo vseh stanov do zadnjega časa ni še napravilo niti enega resnega poizkusa, te razmere popboljšati, za kar ima zakonito vso pravico, naravno pa kot slovensko razumništvo najsve-tejšo dolžnost.

Ali mar ono teh naših razmer ne pozna? Sicer bi bilo to neopravičljivo, a pri večini ni mogoče. Zaraditga jih popisujete, slovenski listi! — Spoznavajmo se sami, in ako je še v nas kaj zdravega jedra, napredek potem ne izostane.

Višja deklška šola.

Za učiteljski naj koj uvrstim kot vzgojevališče „Mestno višjo deklško šolo v Ljub-

ljani“, na kateri je učni jezik za večino predmetov slovenski, le za nemščino in zgodovino je nemški. — Torej tudi ta šola je v jezikovnem oziru lisasta. Tudi tukaj se naši „radikalni“ krogi boje dejanskega izvrševanja načela: vsi predmeti se morajo učiti v materinščini, sicer pa se tujih jezikov, v prvi vrsti nemščine, naj uče, kolikor le mogoče! — Za Slovence v drugih pokrajinah ni več nobenega višjega učnega zavoda za dekleta; a za Nemke, oziroma Italijanke obstoje povsod.

Strokovne šole.

Nič na boljem nismo Slovenci glede strokovnih šol. Kočevarji imajo pač svojo samo-nemško „C. kr. strokovno šolo za obdelovanje lesa“, a v Ljubljani je c. kr. umetno strokovna šola dvojezična, pa tako urejena, da se slovenščini tudi na tej šoli godi kakor pastorki.

Pisatelj prihaja do zaključka, da nimamo skoro nič, če pregledamo vse obrtno-strokovno šolstvo na Slovenskem. In na vprašanje:

Posledice temu?

odgovarja: Prvič se Slovenci strokovno sploh ne izšolajo ali pa se izšolajo v tujščini ter se na ta način svojemu narodu odtujujejo — [da, premnogokrat postajajo celo najhujši sovražniki svojega naroda ali vsaj brezbržni mlačeži,

Drugič: vsa boljša mesta po različnih tvornicah po slovenskem dobivajo Neslovenci; domačini — Slovenci — kakor manj izobraženi pa se morajo zadovoljevati z najnižjim zaslužkom ter ostanejo s svojo popačeno in s tujščino pomešano slovenščino nekako inferiorni, prezirani, zaničevani.

Tretjič: slovenščina gineva vedno bolj — bolj kakor strokovno občevelni jezik naših obrtnikov ter ubožava zaradi izmiranja strokovno-obrtnih izrazov.

Da te nedostatke, škodljivosti in napake odpravimo: Vzdamo se, Slovenci, in ustanovljamo obrtne šole! Industrija se povzdiguje na slovenski zemlji, a tozadevno neobhodno potrebnega šolstva ni; zato naravnost ubijamo svojo narodnost, ako zanemarjamo obrtno šolstvo.

Slovenske trgovske šole

nimamo niti ene. Kmetijski šoli imamo samo dve. V Gorici in na Grmu. Na Štajerskem in Koroškem nobene! Deželna sadjarska in vinarska šola v Mariboru — torej na Slovenskem — je nemška. Gozdarske šole nimamo niti ene!

Pisatelj prihaja do zaključka:

Torej tudi na polju poljedelstva v najširšem pomenu besede nam slovenščino vedno bolj izpodrivajo, njeno ozemlje vedno bolj utesnjujejo!

To je vendar ona stroka, s katero se slovenski narod v prvi vrsti bavi, in še na tem polju slovenski jezik ne prihaja do prave veljave!

Kako tudi? Saj se mu že v ljudski šoli vedno bolj izpodmikajo tla, kar dokazuje naslednji pregled.

Ljudsko šolstvo.

O tem predmetu piše pisatelj:

Meščanske šole Slovenci nimajo niti ene, dasi jih je bilo na Avstrijskem že leta 1899. vseh 776! Predvsem se sklicujem na državni temeljni zakon, čl. 19., ki med drugim določa:

„V deželah, kjer je več narodov, naj se državne šole tako uravnajo, da dobi vsak narod potrebne pripomočke, da se izomika v svojem jeziku, ne da bi se sililo, učiti se drugega deželnega jezika.“

(Opomba uredništva: Sedaj imamo pač eno slovensko meščansko šolo, in sicer v Postojni. Toda v primeri z našimi splošnimi kulturnimi potrebami je to kakor kaplja v morje.)

Pisatelj navaja potem učne načrte za Primorsko, Kranjsko, Štajersko in Koroško. Za materinščino je še najbolj preskrbljeno v učnem načrtu za Primorsko. Za Kranjsko je učni načrt prirejen tako, da se v njem zahteva več znanja nemščine nego slovenščine. Še slabše je seveda na Štajerskem. Na Koroškem pa učni načrt za ljudske šole slovenščine sploh ne pozna.

Kako temu odpomoči?

Pisatelj potem pozivlja na delo, in sicer na trezno, vztrajno, mirno, toda odločno delo vse one, ki še čutijo v sebi slovensko zavest, ter navaja v to razna sredstva in pota.

Na vprašanje, kaj ga je dovelo do tega, da stopa pred slovensko javnost s svojimi razmotirvanji, odgovarja: Trdno prepričanje, da je napačna jezikovna uredba našega šolstva — nižjega in najvišjega — kriva bednega položaja našega naroda. — Pisatelj potem nadaljuje:

In ako res hočemo ostati na božji zemlji še nadalje kakor narod slovenski, je potreba, da začnemo s preustrojitvijo vsega našega šolstva v jezikovnem oziru. A tu moramo biti vsi, kar nas je rodila slovenska mati brez ozira na kronovine in različna osebna naziranja — na svojem mestu: vsi moramo združiti svoje moči v dosego tega velikega smotra, upoštevajoč lepe besede, ki jih je govoril prof. Suess 28. februarja 1893 ob grobu Frischhofa: „Najmlajši narod nikdar ne pozabi, da je narod, ki nima plemenitih skupnih smotrov, ubožnejši nego srce, ki ne pozna ljubezni, ubožnejši nego vrt, ki ga nikdar ne obseva solnce. Zakaj le to so sijajni častni in slavni dnevi v vrveči zgodovini kakega ljudstva, ko se milijoni združujejo v dosego kakšne velike in plemenite naloge — a to so dnevi ponižanja, kadar je narod razdvojen in njegovi deli (stranke) grede vsak za svojim posebnim smotrom ali pa celo za svojim osebnim dobičkom: to je pot v novo sužnost!“

Proč torej s strankarstvom (klikarstvom) in skupno na delo za naše slovensko življenje!

* * *

Tako govori ta brošura, ki jo s tem vsakomur najtopleje priporočamo. Izšla je v „Učiteljski tiskarni“ in stane 30 h.

Slovenski mladini!

Naša družba sv. Cirila in Metoda praznuje letos meseca malega srpana 25letnico svojega obstoja. O tej priliki se snidejo naši učitelji, ki se žrtvujejo in trudijo že desetletja in rešujejo naše brate na meji potujčenja, da ukrenejo, kako se v bodoče v bran postaviti proti vedno silno naraščajočemu sovragu in njegovi sili.

O tej priliki posetijo naši slovanski bratje našo belo Ljubljano, da prisostvujejo slavnosti družbene 25letnice. Radovali se bodo velikega dela, ki ga je ustvaril naš mali narod v 25 letih. A to radost jim hočemo mi povečati! Kako! Tudi mi bomo prispevali z malim darom naši ljubljenski družbi ob njeni 25letnici!

V ta namen naj vsak mladenič in vsaka mladenka daruje kaj za naš sklad, ki naj se imenuje „Jubilejski dar slovenske mladine“. — V vsaki vasi, v vsakem trgu, mestu naj se vedno nabira za naš jubilejski dar! A samo med nami! To naj bo res dar mladine!

Bratje! Sestre! Da pokažemo našim slovanskim bratom, kako vemo ceniti našo družbo, stopimo na delo! Od hiše do hiše, od prijatelja do prijatelja se naj nabira! Kjer koli je moči, naj se prirede igre v ta namen.

Ako stori vsak svojo dolžnost, nam je uspeh zagotovljen. Dapaizidemotem častneje, hitimo takoj na delo. V delu je zmaga!

S tem hočemo pokazati naši družbi — ki nas ljubi kakor mati svojega otroka — da jo spoštujemo in jej vračamo ljubezen kakor hvalni otrok svoji materi!

Ilirec.

Nabrani denar naj se pošilja družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, ki bo te vrste darov sproti izkazovala in v posebni knjigi za beleževala.

Učiteljski dan v Celju.

Občni zbor Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic.

Preteklo nedeljo se je vršil v Celju v „Narodnem domu“ občni zbor Zveze slovenskih štaj. učiteljev in učiteljic ob sijajni udeležbi in z najlepšim uspehom.

Za danes kratko poročilo!

V nedeljo ob 8. uri zjutraj se je sestel „Socialni odsek“ ter se skoraj v dveurni seji

posvetoval o svojem dosedanjem delovanju in načrtih za prihodnje leto. Sklenilo se je preosnovati „Socialni odsek“ v samostojno zadrugo, ki ne bo samo posredovala pri nakupu knjig in časopisov, temveč tudi drugih potrebščin. Zadruga stopi v prvo češko zavarovalnico na življenje v dogovor glede zavarovanja.

Od 11. ure naprej je zborovala delegacija. Vsa spodnještajerska slovenska društva so poslala svoje zastopnike k zborovanju, ki je bilo izredno živahno in polno vsebine. Vodil ga je nadučit. iz Sevnice, tov. Mešček. O delu in stanju Zveze je poročal obširno in temeljito tov. Šijanec; poročilo priobči „Učiteljski Tovariš“. O blagajni je poročal nadučitelj tov. Gnus. Iz tega poročila je razvidno, da je imela Zveza lansko leto 1588 K 52 h dohodkov in 1472 K 54 h stroškov. O „Socialnem odseku“ je poročal njegov predsednik tov. L. Černež. o odsekovem blagajniškem stanju pa tov. Flere. Odsek je imel v prvem poslovnem letu 1909 23.628 K 91 h prometa, in to pri 192 članih, ki so bili skupno naročeni za 10.000 K na razne časopise.

Za predsednika Zveze je bil izvoljen nadučitelj Jos. Rajšp iz Ormoža: njegov namestnik je Lj. Černež. Odborniki so sledeči: tov.: tajnik Ign. Šijanec iz Gornjega grada, Iv. Tomažič iz Stare ceste njega namestnik; blagajnik A. Gnus iz Dola, A. Ogorelec iz sv. Barbare pri Haložah njegov namestnik; pekovodja je Rajko Vrečer iz Žaleca, odbornika Mešček iz Sevnice in Avg. Požegar iz Žitečke vasi. Izvoljeni so še bili pregledovalci računov, odborniki za Lehrerbund, delegati za Lehrerbund in za Zavezo in odborniki „Socialnega odseka“.

Letni prispevek za vsakega člana ostane isti kot dosedaj, to je ena krona od člana. Končno je izvolila delegacija za častna člana Zveze tov. Armina Gradišnika, nadučitelja na slovenski deški ljudski šoli v Celju, in Fr. Kocbeka, nadučitelja v Gornjem gradu.

Delegacija je sprejela sledeče resolucije in sklepe, ki so se dali ob splošnem odobravanju tudi na znanje popoldanskemu občenemu zboru:

1. Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem zahteva, da deželni šolski svet razveljavi svoj odlok glede nastavljanja samo takih učnih oseb, ki so dovršile kako učiteljsko na Štajerskem.

2. Vodstvo Zveze naj stopi v dotiko z vsemi merodajnimi političnimi činitelji na Sp. Štajerskem, da se čimprej preosnuje nemško mariborsko moško učiteljsko v slovensko.

3. Zveza zahteva od dež. šolskega sveta, naj naroči vse potrebne slovenske uradne tiskovine.

4. Zveza protestuje proti temu, da se v okrajih z nemškimi okraj. šolskimi sveti protežirajo slabše kvalifikovane in mlajše učne osebe zategadelj, ker so nemškega mišljenja.

5. Zveza izjavlja, da smatra letošnjo takozvano „redno“ revizijo krajevnih plačilnih razredov za popolnoma nezadostno in vztraja v popolnem obsegu pri zahtevah, ki jih je stavil štajerski Lehrerbund povodom velikega učiteljskega zborovanja septembra 1909 v Gradcu.

Zborovanje delegacije je trajalo do 2. ure popoldne. Popoldne se je vršilo glavno zborovanje s predavanjem ravnatelja H. Schreinerja.

Natančnejše poročilo objavimo pozneje.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

„Jubilejska samopomoč“. Umrla je dne 12. marca 1910 članica ga. Vincencija Abram. Dedičem sem izplačal K 476.— Razposlal sem na vse člane položnice, na nekaterih sem označil tudi dolg. Prosim, da se vse v kratkem poravnajo. Dolžnike opozorim na § 4 pravil! Na položnicah sem označil po izraženi želji tudi število članov in sicer pod „č 238“. — Predsednik.

Štajersko.

Saleško učiteljsko društvo zboruje v nedeljo, dne 10. t. m., ob 2. uri popoldne v Šoštanju. Vzpored: 1. Zapisnik zadnjega občnega zborovanja. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Poročilo o glavnem zboru „Zveze“ v Celju. 4. Nasveti in predlogi. — K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

Učiteljsko društvo za sevnški in brežiški okraj je zborovalo dne 6. pret. m. v Brežicah in to ob izredno obilni udeležbi. Bilo nas je okolo 45. Tudi tovariši z bizeljske strani so se odzvali vabilu. Dolga jim je pot do železnice in do nas, a tolažimo se, da bo i za nje boljše, ko poteče nova železnica. V

našo sredino je prihitel tudi naš dični tovariš, nadzornik in ravnatelj G. Vodušek. V svojem nagovoru nam je popisal nakratko pomen organizacije, se laskavo izrazil o rednih obiskovalcih naših zborovanj ter izrekel pomilovanje in obsojdo nad tovariši, ki se iz malenkostnih vzrokov ne udeležujejo zborovanj. Opiraje se na to, da društvo dosedaj še nikoli ni krenilo iz začetne smeri, nudi radevolje kolikor možno oporo slednjemu rednemu obiskovalcu, treba mu samo želje sporočiti po našem društvenem predsedniku. Zahvaljamo se tem potom gosp. nadzorniku za njegovo odlično besedo, ki naj bo nekak „memento“ parazitom na našem telesu. „Amerika Američanom“, ali v prenesenem smislu: kdor ni član, pravim, res pravi član našega društva, „udi ni vreden našega tovarištva! Kar se je zadnjič pozabilo poročati javnosti in naj bi uvaževala tudi druga tovariška društva, je sklep: Člani učiteljskega društva Brežice-Sevnica pošiljajo učiteljskimom že prebrane izvide „Učit. Tovariša“. S tem odpade tozaderna in od „Zaveze“ naprošena denarna podpora. — To se že vrši, treba samo, da tovariši vztrajajo. Srednjeveško mišljenje in trapeenje duha nam je prekrasno orisal tovariš Rismal. Takih predavanj smo pogrešali in bi jih bilo treba še več. Le ven s talentom! — Delegatom za „Zvezino zborovanje slovenskega štajerskega učiteljskega društva“ so bili izvoljeni tovariši: Jamšek, Knapič in Mešček. Prihodnje društveno zborovanje se vrši istotakoštevilno 1. majnika v Dobovi. Obravnavala se bodo temata, določena za uradno učiteljsko konferenco. Obljubilo se nam je, da ne izostane nihče.

Srednješolski vestnik.

** Nekaj s tržaške državne gimnazije. „Edinost“ piše: Letos postajajo nemški profesorji na tukajšnji c. kr. državni gimnaziji čimdalje bolj nestrpni. Karakteristično je, kako ti „vzgojevalci mladine“ sistematično zatirajo vsako iskrico značaja in močastosti. Posebno dobra tla so tukaj, kakor na vseh državnih zavodih, za takozvane „štreberje“. Ali za ta način vzgoje se ne dajajo tako lahko navesti konkretni slučaj, ker se vrši polagoma in tako, da nevarjeno oko tega niti ne opazi. Nastopi slučaj pa kaže jasno, da na tem zavodu neomejeno gospodujeta samovolja in krivica. Suplent dr. G. R. že od začetka šolskega leta preganja nekega dijaka VII. razreda, kjer počuje nemščino. Temu sporu pa ni dal povoda dotični dijak, ampak gospod profesor sam s svojo nerazumnostjo in površnostjo. Dal je namreč temu dijaku na tri popolnoma dobre pismene naloge nezadosten red pod pretvezo, da jih (on, profesor) „ni razumel“. Dijak se je seveda pritožil, in od takrat ga je profesor še bolj mrzil in iskal priložnosti, da bi se maščeval. Nekoč je očital po krivici dijaku, da se je smejal, naka je bil dijak od razrednika kaznovan. Pa to mu ni zadostovalo. Bilo je pred kakimi osmimi dnevi, ko je dotični dijak oporekal neki profesorjevi trditvi in se pri tem dotaknil grškega tragika Evripida. Namesto da bi bil profesor stvarno odgovoril, je rekel zaničljivo: „Ah, was! Was reden sie? Was können Sie von Euripides wissen!“ Dijak je na to sedel in rekel čisto mirno: „Ich weiss schon etwas“. Profesor ga je še enkrat vprašal: „Kaj ste zdaj rekli?“ In ko mu je dijak odgovoril, ga je profesor nekaj sekund nepremišljeno gledal, potem pa vzkliznil: „Warten Sie nur! Die Folgen werden Sie schon sehen Sie werden dann mit mir hinunter zum Herrn Direktor kommen“. Po vsakovrstnih jake o čudnih mahinacijah je vendar prišlo do preiskave, kar pa je izključno le osebna zasluga poštenega in blagega gospoda ravnatelja dr. Altona. Značilno pa je, da imajo gospodje profesorji toliko zaupanja do svojega „vzgojevalnega dela“, da so v konferenci sklenili, da se dijakov ne sme pripustiti kakor priče in so naložili dotičnemu dijaku 8 do 10 urni karcer. Ta kazen je bila drugi dan suspendirana, ker si g. ravnatelj ni privoščil počitka, preden ni doznal sam od različnih dijakov, kaj je pravzaprav s to stvarjo. Vendar pa se zahteva od dotičnega dijaka, da bi svojo „krivdo“ deloma priznal, zato, da bi se za prof. B. našel časten izhod. Ker dijak ni takoj pristal v to, hočejo gospodje — kakor se zdi — to stvar pomasti. Pričakujemo, da se take stvari ne bodo več dogajale in svarimo gospode profesorje kar najodločnejše pred morebitno določenim preganjanjem nekaterih dijakov. Zagotovljeni naj bodo, da potem primerna reakcija ne izostane.

** V Idriji prirede dne 9. t. m. realci pod vodstvom učitelja R. Pleskovića koncert in gledališko predstavo na korist Dijskemu podpornemu društvu.

Književnost in umetnost.

Popotnik objavlja v 3. letošnji številki to-le vsebino:

1. Avguštin Požegar: Svobodna beseda o svobodni metodi. — 2. Karel Kveder: Vzgojni pomen domačije in šole. — 3. Umetniški vzgoji: Dragotin Humek: Krasilne vaje pri risarskem pouku. — 4. Dr. Jos. Tomlinšek: Kako pišimo kra-

jinska lastna imena? — 5. Erzé: Repatie ali kometi. — 6. Književna poročila. — 7. Razgled: Časopisni vpogled — Pedagoški paberki — Šolske in učiteljske vesti — Višešolski vestnik — Šolstvo v tujini — Mala poročila — Razne vesti. — Najtopleje priporočamo!

„Naši Zapiski.“ Svojim čitateljem priporočamo prav toplo naročanje „Naših Zapiskov“, ki kot svobodna tribuna za modernega človeka vrše v vsakem oziru častno svojo nalogo. „Naši Zapiski“ izhajajo vsak mesec enkrat. Naroča se (4 K 80 v znaša naročnina) v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6/II.

Sa zlatih polja — slike iz slavonskog narodnog života — je velikonočni književni dar izpod peresa mladega nadebudnega Hrvata Mata Hanžekovića. Knjiga obsega na 143 ih straneh 11 slik, kjer nam je pisatelj očrtal osebe in dogodke iz slavonskega narodnega življenja. V vseh slikah dobimo zanimivo snov, in dobro pogojen opis. Tu čitamo, kako nežno in goreče ljubi preprosta slavonska duša, a kako kruto se tudi maščuje, ako jo obvlada strast. Zaupljiv je ta narod, zato ga tem lažje zatirajo zviti in podjetni tujei. Odločni Marin in dobri Josa sta krepki stari korenini, kakršnih je bilo prejšnje čase najti tudi med slovenskimi očanci. Slike so prepletene z lepimi opisi prirode, iz katerih veje ljubav do divne zemlje slavonske.

Kolegom in kolegijam knjigo prav toplo priporočamo. Dobi se v Narodni knjigarni v Ljubljani (Prešernova ulica 7) za malenkostno ceno 1 K 60 v.

Kdor ni več hrvaščine, naj si preskrbi obenem slovarček „Rječnik hrvatsko-slovenski“ (cena 1 K) ki ga je izdala pred leti Matica Hrvatska za „slovenske svoje članove“ in ki nam Slovincem zadostuje, da razumemo hrvaščino.

Spoznajavajmo duševne proizvode bratskega nam naroda hrvaškega, da dobi ideja jugoslovanske vzajemnosti konkretno obliko!

Politiški pregled.

* „Narod sa 14 sabora.“ Splitska „Svoboda“ prinaša pod tem naslovom članek ter piše med drugim: Ko bi se ustavo in svobodo narodov sodilo po njegovih narodnih poslancih, tedaj bi naš narod (mislimo pod našim narodom Slovence, Hrvate in Srbe) bil najustavnejši, najparlamentarnejši in potemtakem najsvobodnejši narod na svetu. Ta narod je zastopan v sledečih velikih parlamentih: dunajskem, peštanskem in carigradskem. V vseh teh parlamentih ima pravico, da se njegovi poslanci poslužujejo narodnega jezika, ter smo imeli priliko, da smo ravno nedavno čitali, kako je eden srbskih poslancev v carigradski poslanski zbornici govoril v svojem materinem jeziku. Poleg tega ima ta narod dve svoji posebni samostalni skupščini, v Belemgradu in na Cetinju. Nadalje sta posebna avtonomna v stvari poludržavna deželna zbora v Zagrebu in Sarajevu. Slednjič so deželni zbori: dalmatinski, istrski, tržaški, goriški, kranski, koroški in štajerski, skupno torej 3 parlamenti, dva državna zbora, 2 poludržavna in 7 deželnih zborov, skupno štirinajst zastopstev.

* Sloga v krščansko-socialni stranki bi na vsak način radi glumili dunajski veljaki. Toda živ krst ne veruje več v to slogo. Intrige za mesta v stranki, v občini in v deželi so vendar preveč javne. Tako je eden glavnih krščansko-socialnih petelinov, mestni svetovalec Hraba, na nekem shodu govoril reči, ki so silno razburile njegove tovariše. Dejal je n. pr.: Okrog županove smrtni postelje so se sukali tisti, ki so že komaj čakali na delitev dedščine. Zatajiti so hoteli celo, da je Lueger napravil oporoko. Neugodno se je obentilo, da se je tudi vlada vmešavala v volitev župana. Meščanski klub, ki ga je spravil Lueger v življenje, je pomagal vsem tistim do mastnih služb, ki bi danes radi prešli preko njega na dnevni red. Proti Neumayerju se agitira, ker bi nekateri ne le radi dobili dobro plačano županstvo, ampak tudi razpolagali s finančno močjo občine.

* Veliki cesarski manevri se letos po doslej nepotrjenih vesteh vrše v Srednji Galiciji. Ako je tores, se razmere med Avstrijo in Rusijo v resnici izboljšujejo!

* Češko-radikalna mladina hoče zopet pričeti z antimilitaristično propagando. Klofač se temu protivi, medtem ko dela urednik Hatina na to, da se propaganda nadaljuje. Zaradi tega je radikalna mladinska organizacija razdeljena v dva tabora.

* Mestni svet v Liberecu je sklenil pozvati vse nemške poslance, da brezpogojno ostanejo pri zahtevi, da se ima razdeliti krajevina Češka v upravnem pogledu v dva dela.

* V občinski svet v Stokholmu sta bili izvoljeni za občinski svetnici dve dami, ena socialistinja in ena konservativka.

* Na mirovni kongres, ki se vrši meseca avgusta v Stokholmu, pride baje tudi grof Lev Tolstoj.

Zahajajte samo v lokale, kjer imajo na razpolago naš list!